

Panorama Nederland

LOKALE EN CONCRETE BIJDAGEN RICHTING EEN OPTIMISTISCH EN AANTREKKELIJK TOEKOMSTIG NEDERLAND.

TEKST: RICKY VAN LINGEN,
Kragten

Van volksvermaak naar nieuwe uitdagingen

In 1881 schilderde Mesdag zijn Panorama van Nederland. Dit deed hij als volksvermaak. Het was in die tijd een van de weinige mogelijkheden om een realistische blik op (onbekende) plekken in het land te krijgen. Tijden veranderen. Nu stappen we met ongekend gemak het vliegtuig in, om een realistische blik te krijgen van de andere kant van wereld. Of we stappen niet in het vliegtuig, maar kijken thuis vanaf onze eigen luie stoel in real-time naar wat aan de andere kant van de wereld gebeurt.

Een realistische blik van een toekomstig Nederland

Het is onder andere die luxe leefstijl die ons nu voor nieuwe uitdagingen stelt. In het formuleren van antwoorden op deze nieuwe uitdagingen speelt (de openbare) ruimte een belangrijke rol. Dat zien ook onze Rijksbouwmeesters, daarom vinden zij het tijd voor een nieuwe realistische blik. Niet een realistische blik van het Nederland nu, maar van een toekomstig Nederland. Naar de toekomst kunnen we nog altijd niet vliegen, dus vandaar dat ze terug grepen op een oud en vertrouwd instrument en in december 2018 een nieuw 'Panorama Nederland' publiceerden.

Een Nieuw Nederland, een optimistisch perspectief

"Panorama Nederland" is een optimistisch en

positief beeld van hoe we als Nederland kunnen veranderen vanuit een gezamenlijk verlangen. Een toekomstperspectief dat het onoverzichtelijke veld van noodzakelijke aanpassingen onderzoekt en beweegt richting een schoner, hechter en rijker Nederland.

Het panorama gaat in op diverse uitdagingen rond het landschap, bodemkwaliteit, biodiversiteit, volksgezondheid, de woningmarkt, vervoersnetwerk en energie. Het panorama biedt een perspectief op deze uitdagingen vanuit vier thema's:

- **Water verbindt ons (klimaatadaptatie)**
Dit thema laat zien hoe we bouwen en schetst hoe we dat meer in samenhang met het landschap kunnen doen.
- **Rijk boerenland (hervorming van de landbouw)**
Dit thema laat zien hoe we ons voedsel produceren en hoe we omgaan met het buitengebied en biodiversiteit. Een oproep voor meer kleinschaligheid en meer ruimte voor diversiteit.
- **Meer tijd voor elkaar (verstedelijkingsopgave)**
Gaat in op de manier van reizen, mobiliteit en hoe we onze voorzieningen organiseren. Belangrijkste boodschap is dat we meer moeten gaan clusteren.
- **Nieuwe energie (energietransitie)**
Gaat in op de manier waarop we onze energie opwekken en hoe dit ons onafhankelijker en schoner kan maken.

Samen met de omgeving her-ontwikkelden wij in het dorp Didam het centrum. Van een onsamenvangende ruimte met veel paaltjes en auto's naar een groene plek voor mensen. Een plek die uitnodigt om te bewegen en elkaar te ontmoeten. Ook aan de wateropgave is aandacht besteed bij de herinrichting van het centrale plein.

In 't Gulden land combineerden we de opgaves van de drie overheden met de nieuwe uitdagingen en kwamen zo met de omgeving tot een goed samenhangend verhaal dat past bij het gebied en zodat het voorbereid is op de toekomst.

Een lokaal en concreet stukje Nieuw Nederland

Op het moment dat 'Panorama Nederland' verscheen, waren wij samen met waterschap Aa en Maas, de gemeente Helmond en de gemeente Laarbeek zo'n nieuw stukje Nederland aan het vormgeven.

Door de lopende opgaves van deze drie overheden te combineren, ontstond de kans om het gebied (een te droog beekdal dat voor grootschalige landbouw niet interessant is), ten noorden van Helmond en ten oosten van Aarle-Rixtel te ontwikkelen van een achterkant naar een voorkant. Een voorkant met een naam: 't Gulden land'.

Door de opgaves van de drie overheden en de potentie van het gebied slim te combineren met de nieuwe uitdagingen zijn we met de omgeving tot een goed en samenhangend verhaal gekomen. Een verhaal dat een lokaal en concreet passend antwoord is, met water als verbindend element. Of zoals een van de mensen uit de omgeving het zo mooi verwoordde tijdens een van de participatieve sessies: "alles wat hier is of ooit is geweest heeft met water te maken en het bepaalt ook de toekomst."

In het verhaal onderzoeken we onder andere of we de woonwijk kunnen afkoppelen om de beken te vernatten (klimaatadaptatie). Middels een natuurlijke waterharmonica onderzoeken we om het dode (afval)water uit de waterzuivering weer nieuw leven in te blazen (circulariteit), waarmee we met een ronde om het gebied of op en langs het water de waterrecreatie aantrekkelijker maken. We ontwikkelen een waterspeeltuin in de kop en natuurlijke verwijzingen naar de cultuurhistorie van het gebied (welzijn en gezondheid).

We verkennen wat de mogelijkheden zijn voor windmolens en zonnepanelen op het dak van de waterzuivering (energietransitie).

Deze gecombineerde opgaves en hun mogelijke antwoorden met water als verbinder, maken dat we hier de ruimtelijke kwaliteit vergroten en een fijnere leefomgeving kunnen creëren voor de mensen die hier wonen.

Dan zijn we er nog niet

Al dit soort kleine puzzelstukjes moeten uiteindelijk samen lokaal en concreet invulling geven aan het perspectief dat de Rijksbouwmeesters voor ons schetsen. Voor ons is het 'Panorama Nederland' een inspiratiebron, ook om ons eigen 'Panorama Kragten' te ontwikkelen.

Een panorama op een lokaler en concreter schaalniveau dat laat zien hoe we samen met onze opdrachtgevers in projecten bijdragen aan een Nieuw Nederland. Juist op het lokale en concrete schaalniveau van deze projecten is het mogelijk om de complexiteit van deze grote opgaves vast te pakken en zo tot antwoorden te komen die aansluiten en werken in de praktijk. Door onze projecten uit verschillende regio's en verschillende type gebieden in een panorama te tonen, willen we laten zien en inspireren hoe ieder project weer een nieuw puzzelstukje kan zijn. Puzzelstukjes die samen (en met projecten van anderen) invulling geven aan het Nieuwe Nederland van de Rijksbouwmeesters, of beter gezegd, het Nieuwe Nederland van ons allemaal.

**"EEN PANORAMA
DAT LAAT ZIEN HOE
WE SAMEN MET
ONZE OPDRACHT-
GEVERS BIJDRAGEN
AAN EEN NIEUW
NEDERLAND"**

Kragten
Herten/Den Bosch
T 088 336 63 33
www.kragten.nl